

**Voortoets Bestemmingsplan bedrijventerrein Delfweg
Natuurbeschermingswet 1998**

projectnr. 196313.00
revisie 00
28 2011

auteur drs. Ben J.M. Fit

Opdrachtgever

Gemeente Noordwijkerhout
T.a.v. de heer P. Bond
Postbus 13
2210 AA Noordwijkerhout

datum vrijgave

6 oktober 2011

beschrijving revisie 00

Concept Voortoets

goedkeuring

Ben Fit

vrijgave

R.H. van Trigt

Inhoud	blz.
1	Inleiding 3
1.1	Aanleiding en doel 3
1.2	Wettelijke grondslag: Natuurbeschermingswet 1998 3
2	Gebiedsbeschrijving en planontwikkeling 5
2.1	Plangebied en omgeving 5
2.2	Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid 6
2.2.1	Instandhoudingsdoelen 6
2.2.2	Voorkomen habitattypen en -soorten 6
2.2.3	Stikstofgevoeligheid 7
2.3	Planontwikkeling bedrijventerrein Delfweg 8
3	Effectbepaling 9
3.1	Inleiding 9
3.2	Gevolgen van het bedrijventerrein 9
3.2.1	Storingsfactoren 9
3.2.2	Stikstofberekeningen en achtergronddepositie 11
3.3	Effectbeoordeling 13
4	Conclusie en vervolgstappen 15

Bijlage 1: Natuurwetgeving

Bijlage 2: verspreidingskaart habitattypen Kennemerland-Zuid

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Noordwijkerhout is van plan om het bestaande bedrijventerrein Delfweg te revitaliseren en op beperkte schaal uit te breiden. Daarnaast dient een zone voor landschappelijke inpassing in combinatie met woningbouw te worden gerealiseerd. Ten behoeve van deze ontwikkelingen is op 6 maart 2008 een Structuurplan voor de Delfweg vastgesteld (RBOI, 2007).

Het centrale uitgangspunt bij de opzet van de planontwikkeling vormde het creëren van een bedrijventerrein als een compacte knoop waarbij de relatie met het omliggende landschap gewaarborgd blijft. Het Structuurplan kan in een volgende fase fungeren als ruimtelijke onderbouwing voor een latere zelfstandige projectprocedure of een bestemmingsplan.

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid van de ontwikkeling zijn verschillende aspecten onderzocht. Ecologie is een van de aspecten geweest die op hoofdlijnen in het structuurplan zijn onderzocht. Het nieuwe bedrijventerrein ligt op slechts enkele honderden meters van het Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid. Vanwege externe werking dient meer zekerheid te worden verkregen dat de Natuurbeschermingswet de uitvoering van de ontwikkelingen op het bedrijventerrein Delfweg niet in de weg staat. Om dat inzichtelijk te maken wordt een Voortoets uitgevoerd.

In de Voortoets worden de potentiële effecten van de ontwikkeling op het Natura 2000 gebied verkend. Daarbij dienen de instandhoudingsdoelen uit het Ontwerp aanwijzingsbesluit Kennemerland-Zuid als toetsingskader. In deze toets wordt een onderbouwd oordeel gegeven over de kans op significante effecten op dit Natura 2000 gebied.

1.2 Wettelijke grondslag: Natuurbeschermingswet 1998

De wettelijke grondslag waarop toetsing van de uitbreiding van het bedrijventerrein noodzakelijk is, is de Natuurbeschermingswet 1998.

Natuur heeft een belangrijke plek in Nederland en in Europa. Door waardevolle en mooie natuurgebieden te beschermen kunnen zeldzame dier- en plantensoorten beter overleven. Bovendien kunnen Nederlanders daardoor ook in de toekomst genieten van mooie natuur en bijzondere landschappen. Om de natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000: een netwerk van Europese natuurgebieden. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het beleid van de EU voor behoud en herstel van biodiversiteit. Nederland kent een internationale verantwoordelijkheid voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden.

De habitattoets dient om vast te stellen of, en zo ja, onder welke voorwaarden een menselijke activiteit in en rondom een Natura 2000-gebied kan worden toegelaten. Meer concreet heeft de habitattoets de volgende twee doelen:

1. Zekerheid bieden dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast;
2. Zekerheid bieden dat een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, dan wel een verstoring van soorten niet optreedt.

De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998. De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden.

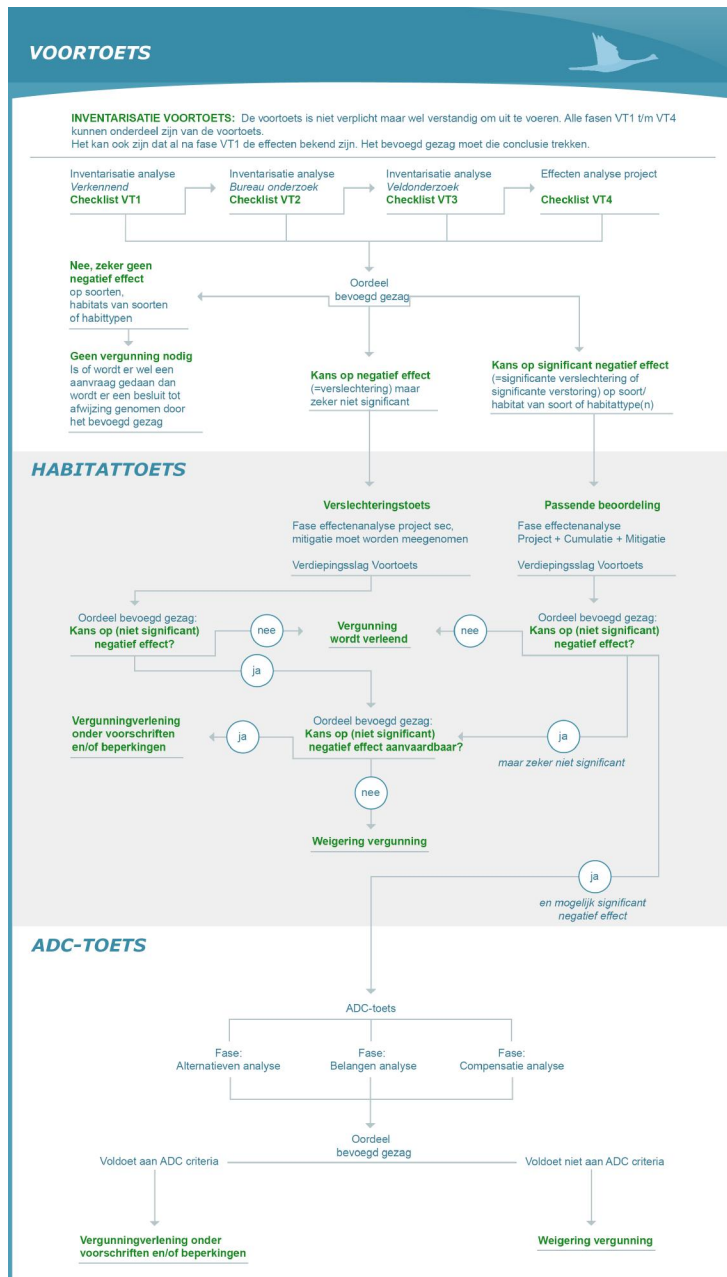
De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

1. Voortoets (oriëntatiefase);
2. Verstoring- en Verslechteringstoets¹;

¹ Tegenwoordig afgekort tot Verslechteringstoets; een verslechterend effect is een permanent effect waarbij tenminste één of meer instandhoudingsdoelen negatief worden beïnvloed. Verslechtering kan ook optreden bij een verstorend effect dat gedurende een zodanig lange periode plaatsvindt dat geen sprake meer is van een tijdelijk effect

3. Passende beoordeling;

Figuur 1-1 geeft een schematische weergave van de (vervolg)stappen in het kader van vergunningverlening en om de kansen op (significant) negatieve effecten te verkennen in geval van planwijzigingen.

Figuur 1-1: Toetsingsschema en vergunningtraject Natuurbeschermingswet (steunpunt Natura 2000)

In de Voortoets wordt bepaald of de kans op negatieve effecten reëel is. Het bevoegd gezag zal beoordelen of de bevindingen van deze Voortoets aanvaardbaar zijn. Het algemeen beleidskader is beschreven in bijlage 1.

2 Gebiedsbeschrijving en planontwikkeling

2.1 Plangebied en omgeving

Het plangebied ligt langs de N201 tussen de Delfweg aan de noord- en de Houtvesterslaan aan de zuidzijde. Het ligt op enkele honderden meters van Kennemerland-Zuid. Dit Natura 2000 gebied beslaat 8.164 ha. waarvan het ontwerp op 8 januari 2007 door het Ministerie van EL&I is gepubliceerd. Het is nog niet bekend wanneer het gebied definitief wordt aangewezen.

Figuur 2-1: plangebied en studiegebied

Kennemerland-Zuid is een uitgestrekt duingebied aan de zuidkant van het Noordzeekanaal. Het is een reliëfrijk en landschappelijk afwisselend gebied, dat grotendeels bestaat uit kalkrijke duinen. De overgang tussen de kalkrijke jonge duinen en ontcalcite oude duinen ligt ter hoogte van Zandvoort. Dit levert een soortenrijke en kenmerkende begroeiing op, met duinroosvegetaties in het open duin, duingraslanden, vochtige en droge duinvalleien, plasjes, goed ontwikkelde struwelen en diverse vormen van duinbossen. Vegetaties van vochtige en natte duinvalleien komen met name voor ten zuiden van Zandvoort, waarvan het Houtglob het best ontwikkelde kalkrijke, natte duinvallei is. Het areaal kalkrijk duingrasland is vooral rondom Zandvoort groot. Hier komen overal voorbeelden van het zeedorpenlandschap voor. De oudere duinen van het zuidoostelijk gedeelte herbergen goed ontwikkeld kalkarm duingrasland. Ook zijn er in het zuidelijke puntje en ter hoogte van Zandvoort paraboolduincomplexen aanwezig. Het Kennemerstrand is de enige locatie langs de Hollandse vastelandsduinen waar een jonge strandvlakte met embryonale duinen en een uitgestrekte oppervlakte met kalkrijke duinvalleien aanwezig is. Aan de binnenduinrand zijn diverse landgoederen aanwezig. Hier is een aantal oude buitenplaatsen gelegen, dat voor een aanzienlijk deel bebost is met naaldbos en loofbos, waaronder oude bossen met rijke stinzeffloora.

2.2 Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid

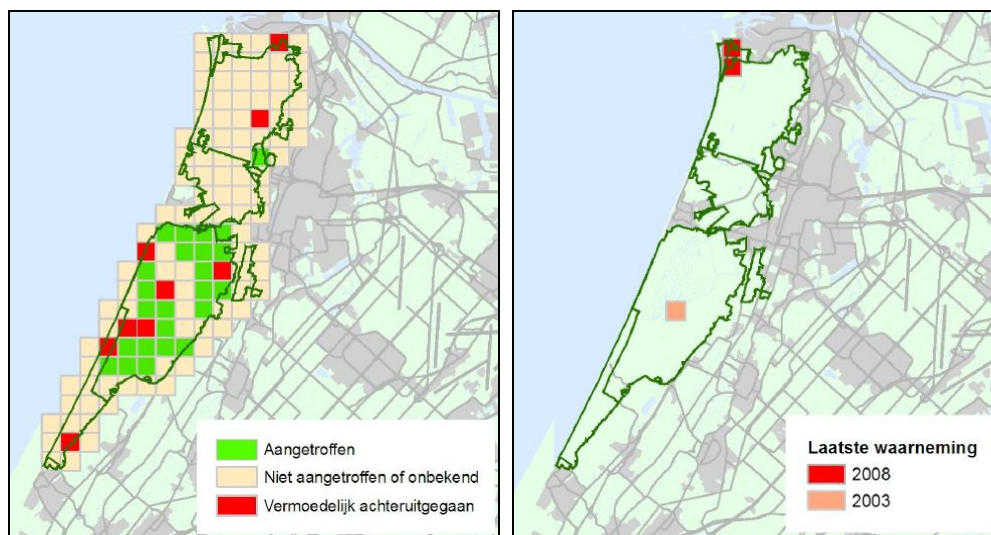
2.2.1 Instandhoudingsdoelen

De volgende habitattypen en -soorten zijn voor dit gebied aangewezen.

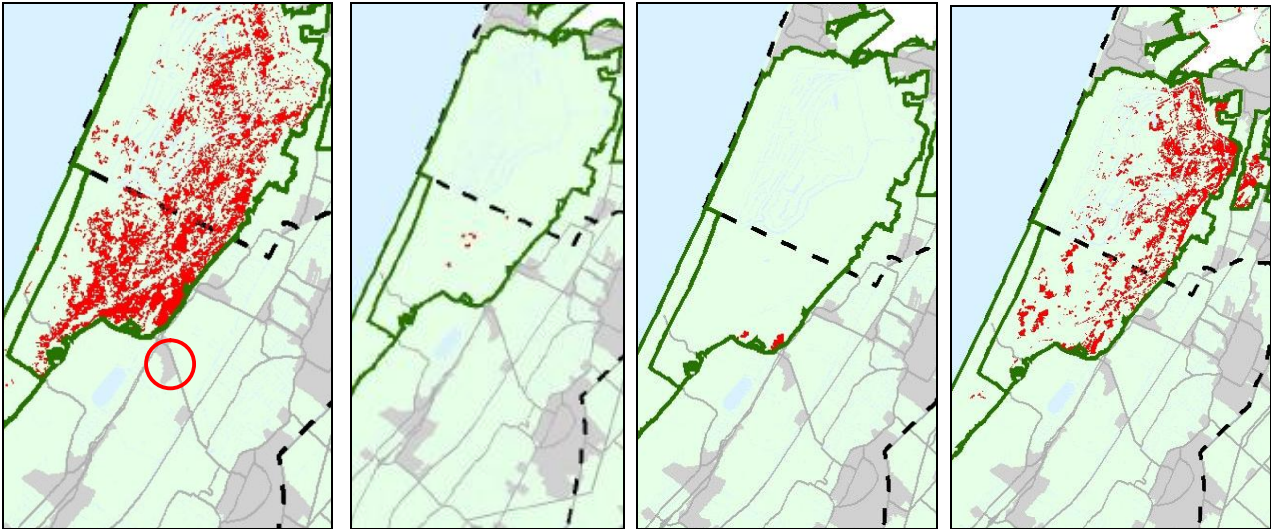
Habitattypen	Landelijks Svl	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit
H1310B - Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	+	=	=
H1330A - Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	=	=
H2110 - Embryonale duinen	+	=	=
H2120 - Witte duinen	-	>	>
H2130A - *Grijze duinen (kalkrijk)	--	>	>
H2130B - *Grijze duinen (kalkarm)	--	=	>
H2130C - *Grijze duinen (heischraal)	--	>	>
H2150 - *Duinheiden met struikhei	+	=	=
H2160 - Duindoornstruwelen	+	= (<)	=
H2170 - Kruipwilgstruwelen	+	= (<)	=
H2180A - Duinbossen (droog)	+	=	=
H2180B - Duinbossen (vochtig)	-	=	>
H2180C - Duinbossen (binnenduinrand)	-	=	=
H2190A - Vochtige duinvalleien (open water)	-	>	>
H2190B - Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	>	>
H2190D - Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	-	>	>
Habitatsoorten			
Nauwe korfslak	-	=	=
Gevlekte witsnuitlibel (complementair)	--	>	>
Groenknolorchis	--	=	=

Tabel 2-1: instandhoudingsdoelen Kennemerland-Zuid. Legenda: Svl -- zeer ongunstig, - matig gunstig en + gunstig; = behoud-doelstelling, > uitbreiding doelstelling, = (<) achteruitgang ten gunste van ander habitatype of soort toegestaan

2.2.2 Voorkomen habitattypen en -soorten

Figuur 2-2: verspreiding van Nauwe korfslak (L) en Groenknolorchis (R) in Kennemerland- Zuid (PNH, 2010)

Figuur 2-3: verspreiding habitatype Kalkarme grijze duinen (L), Heischrale grijze duinen, Duinheiden met struikhei en Duinbossen droog (R) t.h.v. plangebied (rode cirkel)

2.2.3 Stikstofgevoeligheid

Op grond van de verspreidingskaarten (bijlage 2) komen de volgende habitattypen en habitatsoorten (figuur 3-3) in de buurt van het plangebied voor. De overheersende windrichting in Nederland is zuid-west en bijgevolg beperkt de kans op negatieve effecten van stikstofdepositie zich tot een strook langs de noordoostelijk zijde van het Natura 2000 gebied.

Indien de achtergrondwaarde van stikstofdepositie kleiner is dan de KDW van het betreffende habitatype (geen stresssituatie), wordt gezien de aard van de planontwikkeling een significant negatief effect uitgesloten.

In tabel 3-1 is aangegeven (arcering) welke habitattypen en -soorten op voorhand kwetsbaar zijn voor een toename van stikstofdepositie. Het gaat om de habitattypen die het meest dichtbij het plangebied liggen (zie verspreidingskaart bijlage 2).

Habitattypen	KDW (mol/ha/jaar)	Achtergrond stikstofdepositie ²	Stresssituatie
H2120 - Witte duinen	1400	-	nee
H2130A - Grijze duinen (kalkrijk)	1240	944	nee
H2130B - Grijze duinen (kalkarm)	940	1020-1320	ja
H2130C - Grijze duinen (heischraal)	770	944	ja
H2150 - Duinheiden met struikhei	1100	1320	ja
H2160 - Duindoornstruwelen	2020	1200	nee
H2180A - Duinbossen (droog)	1300	1320	+/-
H2180B - Duinbossen (vochtig)	2040	935	nee
H2180C - Duinbossen (binnenduinderand)	1790	-	nee
H2190B - Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	1390	1000	nee
Habitatsoorten			

² Dit betreft de achtergronddepositie van 2020

Nauwe korfslak			enigszins gevoelig
----------------	--	--	--------------------

Tabel 2-2: stikstofgevoeligheid habitattypen en -soorten Kennemerland-Zuid

Vier habitattypen en één habitatsoort zijn kwetsbaar voor een verhoogde stikstofdepositie als gevolg van de geplande ontwikkelingen.

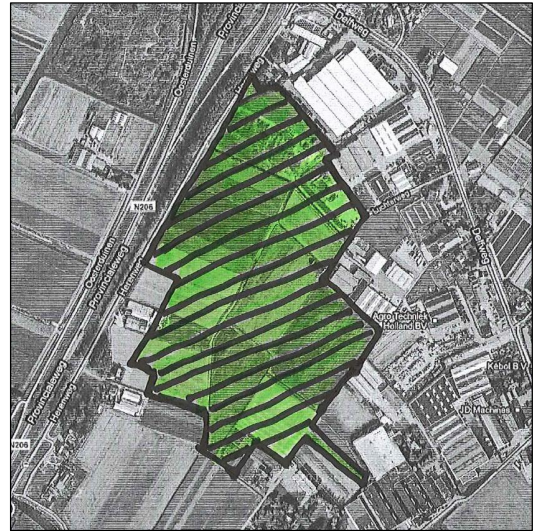
Van de kwalificerende habitatsoorten komt de Gevlekte witsnuitlibel niet voor in Kennemerland-Zuid en de Groenknolorchis valt buiten het beïnvloedingsgebied van het plangebied Delfweg (figuur 3-3). De Nauwe korfslak wordt wel aangetroffen in het aangrenzende biotoop van het Natura 2000 gebied. De soort is enigszins gevoelig voor stikstofdepositie in relatie tot verblijfplaats en foerageerhabitat (DVS, 2011). De soort leeft in en onder het bodemstrooisel en tussen de begroeiing op vochtige, vaak min of meer kalkrijke terreinen.

2.3 Planontwikkeling bedrijventerrein Delfweg

De beoogde planontwikkeling bestaat uit de volgende onderdelen:

- Revitalisering van het bestaande bedrijventerrein,
- beperkte uitbreiding van het terrein
- het realiseren van een zone voor landschappelijke inpassing gecombineerd met woningbouw

De begrenzing van de uitbreiding van het terrein is hiernaast weergegeven (figuur 2-3).

Figuur 2-4: uitbreiding bedrijventerrein Delfweg

3 Effectbepaling

3.1 Inleiding

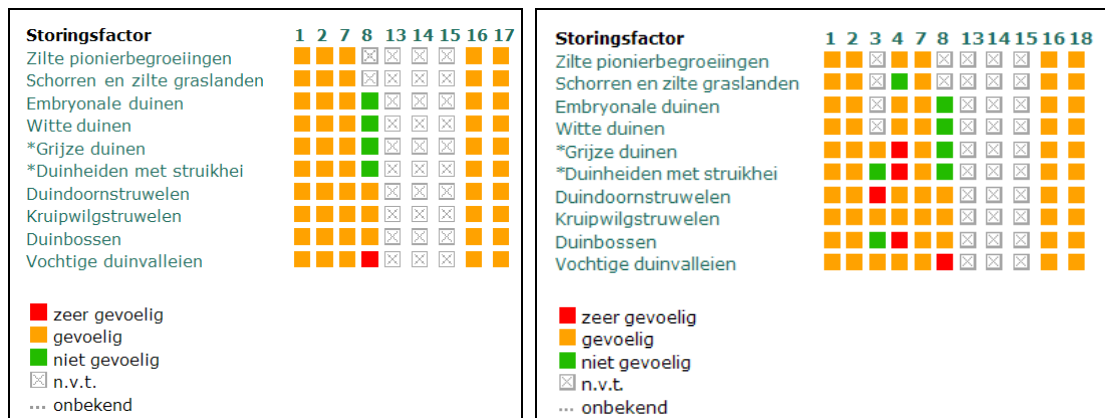
Om te verkennen waaruit de externe werking van het plangebied bestaat en in hoeverre de planontwikkeling en de daarbij behorende activiteiten een (significant) negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelen van Kennemerland-Zuid, wordt een Voortoets uitgevoerd. Hiervoor worden de potentiële effecten in beeld gebracht en vindt er een effectanalyse plaats aan de hand van beschikbare verspreidingskaarten van daarvoor in aanmerking komende habitattypen en -soorten.

3.2 Gevolgen van het bedrijventerrein

3.2.1 Storingsfactoren

Als gevolg van de ontwikkeling van het bedrijventerrein zal er niet alleen verstoring optreden tijdens de aanleg van allerlei gebouwen en eventuele infrastructuur (wegen), maar zal er met een te verwachten toename van bedrijvigheid ook een toename van de verkeersintensiteit (mvt/etmaal) optreden. Omdat het in deze voortoets gaat om een effectinschatting op het Natura 2000 gebied als gevolg van *externe werking* zal een aantal van onderstaande storingsfactoren (figuur 3-1) niet optreden (omdat die aan het plangebied zelf gerelateerd zijn).

Tijdens de aanlegfase kan er hooguit tijdelijke verstoring plaatsvinden, bijvoorbeeld van broedvogels (waarvoor het gebied niet is aangewezen). Omdat dit geen consequentie heeft voor de vergunningverlening, worden in deze voortoets daarom alleen de effecten in de exploitatiefase van het terrein verkend.

Figuur 3-1: Effectindicatie van activiteit 'bedrijventerrein' (L) en 'wegen' (R) op habitattypen Kennemerland-Zuid (Min. EL&I, 2007)

Potentiële storingsfactoren van een bedrijventerrein en wegen (verkeer) zijn:

- 1 = oppervlakteverlies
- 2 = versnippering
- 3 = verzuring
- 4 = vermessing
- 7 = verontreiniging
- 8 = verdroging
- 16 = optische verstoring
- 17 = verstoring door mechanische effecten
- 18 = verandering in populatiedynamiek

Toelichting

Omdat in deze toets alleen sprake is van externe werking - het bedrijventerrein ligt buiten Kennemerland-Zuid - vallen oppervlakteverlies en versnippering af. Er treedt geen afname op van beschikbaar oppervlak leefgebied van soorten en/of habitattypen noch valt het leefgebied van soorten uiteen.

Omdat verontreinigingen op grond van wettelijke milieubepalingen niet mogen plaatsvinden, treedt er ook geen effect als gevolg van deze storingsfactor op.

Ook verdroging valt als storingsfactor af omdat de huidige grondwaterstand gewoon in stand blijft.

Van optische verstoring en verstoring door mechanische effecten hebben eigenlijk alleen habitatoorten last en dan met name tijdens de aanlegfase van het bedrijventerrein. Omdat de Witsnuitlibel en Nauwe korflak hiervoor niet gevoelig zijn vallen ook deze (externe) storingsfactoren af.

Verandering van populatiedynamiek wordt als volgt omschreven (EL&I): *'de storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatie-opbouw en/of populatiegrootte. Er wordt hier vooral bedoeld of de situatie wanneer er sprake van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij'*.

Omdat dit bij deze ontwikkeling niet optreedt, wordt deze storingsfactor niet meer verder onderzocht.

De volgende potentiële storingsfactoren resteren in het Kennemerland-Zuid en zullen op hun effecten nader verkend worden:

3 = verzuring

4 = vermisting

Verzuring

Kenmerk: Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuulende gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO₂), stikstofdioxide (NO_x), ammoniak (NH₃) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Interactie andere factoren: De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof).

Gevolg: Verzuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten

Vermesting

Kenmerk: Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofdioxide) of nitraat- en fosfaat-aanvoer door het oppervlaktewater.

Interactie andere factoren: stoffen die leiden tot vermisting kunnen ook leiden tot verzuring. Vermesting (en verzuring) kunnen op hun beurt leiden tot verontreiniging van het oppervlakte- en grondwater.

Gevolg: De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen en heidevelden worden gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstof depositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere. Hierdoor neemt de biodiversiteit af.

Effect van stikstof op ecosystemen

Ecosystemen die van nature voedselrijk zijn ondervinden weinig tot geen invloed van stikstofdepositie uit de lucht. Ecosystemen op voedselarme schrale en zandige bodems daarentegen zijn wel gevoelig voor extra stikstof. De beschikbaarheid van stikstof is bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten. Meestal neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere plantensoorten, zodat de karakteristieke soortensamenstelling in het vegetatietype

verandert. De oorspronkelijk aanwezige planten binnen een vegetatietype, of een habitatype, worden grotendeels verdrongen en er ontstaat dan een ander vegetatietype. Verruiging treedt op. Wanneer het een habitatype betreft waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, kan er sprake zijn van strijdigheid met het aanwijzingsbesluit en de daarbij geformuleerde instandhoudingsdoelen.

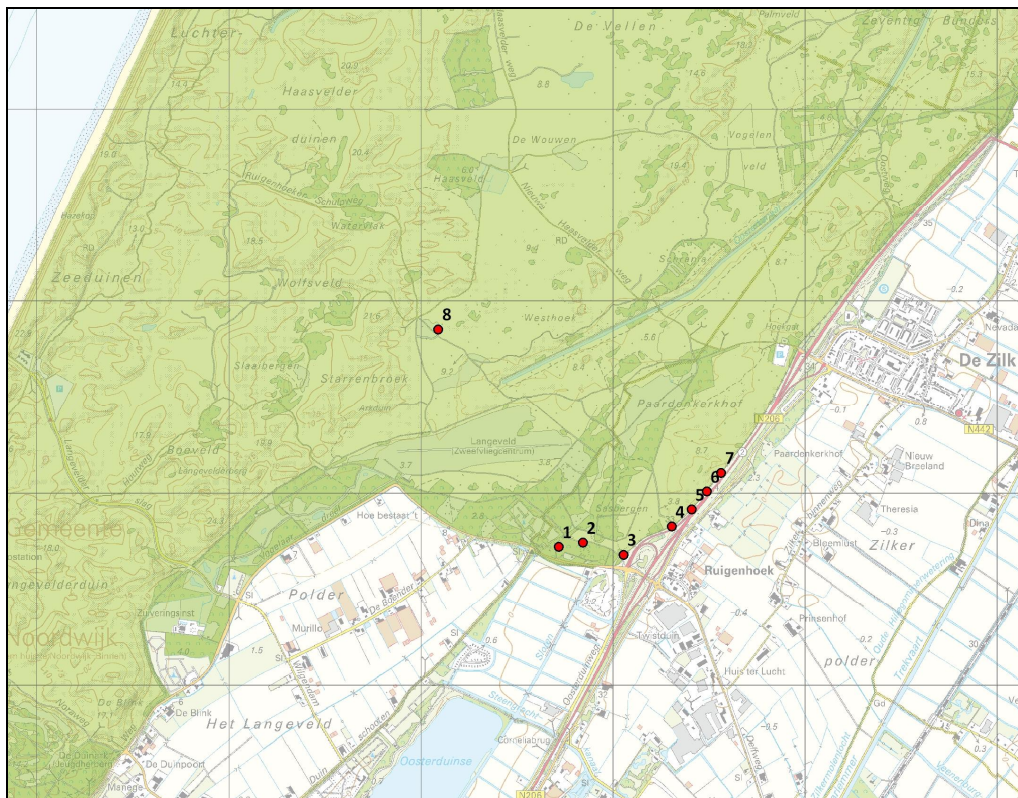
Naast stikstof zijn ook fosfaat en kalium belangrijke nutriënten. Verruiging of vergrassing als gevolg van deze nutriëntenlast kan - ondanks een overschrijding van de kritische depositiewaarde - uitblijven als er weinig fosfor beschikbaar is voor de planten (Dobben *et al.*, 2008). Dit wordt bevestigd in een artikel van de hand van PBL en Universiteit van Amsterdam (Kooijman *et al.*, 2010). Van deze situatie is sprake in de duinen ten zuiden van Bergen aan Zee.

Atmosferische depositie van stikstofverbindingen is - naast verdroging en areaalverlies - de afgelopen decennia één van de belangrijkste oorzaken voor de sterke achteruitgang van de Nederlandse natuur en biodiversiteit. Vooral in matige tot slecht gebufferde natuurgebieden en in de directe omgeving van intensieve veehouderijen heeft depositie van ammoniumverbindingen (NH₄) en stikstofoxiden (NO_x) geleid tot een sterk verlies van natuurwaarden. Stikstofdepositie betekent extra bemesting waardoor soorten en habitats van voedselarme omstandigheden negatief worden beïnvloed. Door decennialange depositie is de stikstof in en op de bodem geaccumuleerd.

3.2.2 Stikstofberekeningen en achtergronddepositie

De belangrijkste onderzoeksparameter die voor verzuring en vermessing kan zorgen in het Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid is stikstofdepositie (NO_x en NH₃).

Op grond van de verspreiding van voor stikstof gevoelige habitatypes, zijn de volgende beoordelingspunten uitgelegd (figuur 3-2):

Figuur 3-2: beoordelingspunten voor de berekening van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied

Resultaten

Het plan leidt tot twee relevante effecten: toename van stikstof door realisatie van nieuwe bedrijven en toename van stikstof door een toename van verkeer. Beide zijn apart uitgerekend waarbij alleen is gekeken naar het projecteffect.

Voor de bedrijven is gerekend met OPS Pro 4.3, het meest recente rekenmodel van het RIVM/PBL waarin ook LGN6 is meegenomen. De uitgangspunten zijn overgenomen uit het luchtkwaliteitonderzoek (nog in ontwikkeling) op basis van generieke emissiefactoren NO_x en NH₃ bij volledige invulling van de voor bedrijven te bestemmen gebied met bedrijven uit milieucategorie 3.

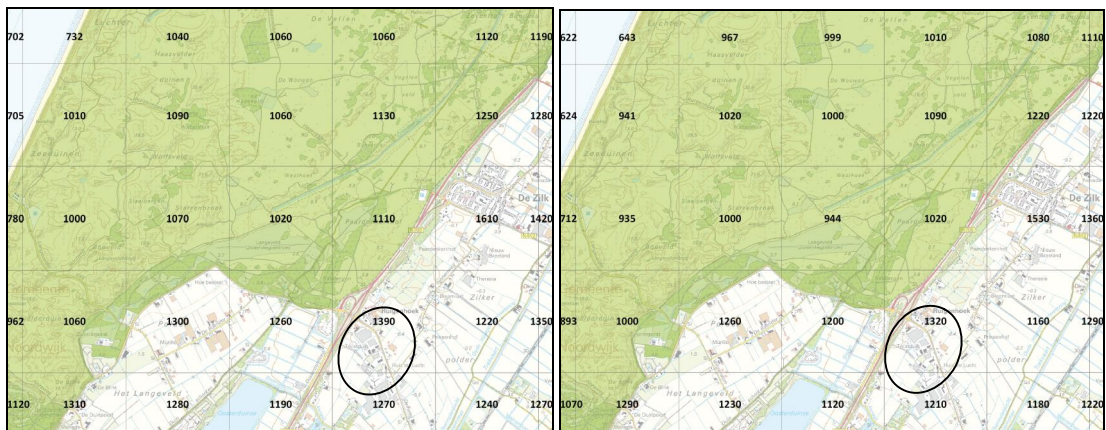
Voor het wegverkeer is gerekend met de meest recente versie van STACKS D+ met een effectieve depositiesnelheid die hoort bij het vegetatietype 'sparsely vegetated dunes'. De berekeningen zijn uitgevoerd voor het rekenjaar 2012 (dus emissiefactoren 2012).

In onderstaande tabel de N-depositie (bijdrage van het plan \pm projecteffect) per aspect inclusief het totaal projecteffect als gevolg van nieuwe bedrijven en het extra verkeer.

Punt	Bedrijven NOx	Bedrijven NH3	Verkeer NOx + NH3	Totale projectbijdrage
1	0,56	0,00	0,85	1,41
2	0,60	0,00	1,15	1,75
3	1,34	0,00	6,83	8,17
4	0,71	0,00	13,44	14,15
5	0,55	0,00	13,97	14,52
6	0,64	0,00	12,03	12,67
7	0,48	0,00	11,31	11,79
8	0,11	0,00	0,14	0,25

Achtergronddepositie stikstof in Kennemerland-Zuid

Onderstaande figuur laat de achtergrondwaarden van stikstofdepositie zien rond het plangebied.

Figuur 3-3: stikstofdepositie in 2010 en 2020 (mol/ha/jr) rondom plangebied

De depositie van stikstof in Nederland wordt geregistreerd door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en gepresenteerd op een detailniveau van een ruitennet van 1 x 1 km voor de jaren 2010, 2015 en 2020. De depositiekaarten voor 2010 en 2020 is in figuur 3-2 weergegeven.

In vergelijking tot 2010 neemt de achtergronddepositie van stikstof in 2020 af in Kennemerland-Zuid vanaf ongeveer 500 meter van het plangebied (PBL, 2010).

Onderzoek naar de ecologische betekenis van stikstofdepositie is relatief nieuw waarbij voor de effectbeoordeling op dit moment nog geen wettelijke basis of een algemeen aanvaarde methodiek voorhanden is. Met betrekking tot de toetsing van de effecten van het toekomstige bedrijventerrein op Natura

2000-gebieden, speelt het begrip 'kritische depositiewaarde (KDW)' een belangrijke rol bij de afweging of al dan niet sprake is van een significant negatief effect. Deze waarde is wetenschappelijk breed geaccepteerd en wordt in de jurisprudentie gehanteerd om bijvoorbeeld overbelaste situaties te duiden.

Voor de habitats die minder gevoelig zijn voor stikstof, maar die wel beïnvloed worden door de hoge achtergrondwaarde t.o.v. de kritische depositiewaarde, wordt ervan uit gegaan dat de effectbeoordeling meelift met de effectbeoordeling van de meest kritische habitats. Maatgevend hierbij is de publicatie over kritische depositiewaarden toegepast op Natura 2000-gebieden (Dobben, H. van & A. van Hinsberg, 2008).

Wat betekent dit voor de kans op significante effecten?

Centraal in deze kwalitatieve effectbeoordeling staat de vraag of de uitvoering van de ontwikkeling van het bedrijventerrein Delfweg in Noordwijkerhout tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen kan leiden en of het de 'natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied' kan aantasten. Zo kan atmosferische stikstofdepositie de kwaliteit van een habitattype aantasten als gevolg van verzuurende en/of vermistende invloed.

Of sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken dient te worden bezien in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen (Kokkelvisserij-arrest HvJ EG zaak C-127/02, 7 september 2004).

Uit de nota 'Beheer van Natura 2000-gebieden' (Europese Commissie, 2000) en de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (Min. LNV, 2005) blijkt dat met 'natuurlijke kenmerken' wordt bedoeld:

- § coherentie van ecologische structuur en functies;
- § gaafheid van een gebied, gerelateerd aan de instandhoudingsdoelstellingen;
- § volledigheid (in ecologisch opzicht);
- § resistentie (herstelvermogen na verstoring);
- § vermogen tot ontwikkeling in een voor de instandhouding gunstige zin.

De beoordeling of stikstofemissies een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een gebied veroorzaken, wordt in deze Voortoets gedaan aan de hand van een kwalitatieve voorspelling van deze effecten op daarvoor gevoelige habitattypen. Uitgangspunt voor de beoordeling of de ontwikkelingsmogelijkheden van het bedrijventerrein in Noordwijkerhout significante gevolgen (of een significant negatief effect) kan hebben, is of de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied gehaald zullen worden (EL&I, 2009).

3.3 Effectbeoordeling

In deze analyse en nadere afweging bij de beoordeling van de effecten van stikstofdepositie op de habitattypen in Kennemerland-Zuid spelen de volgende criteria een rol:

- de stresssituatie: verhouding KDW habitattypen en achtergrondwaarden stikstofdepositie,
- het IHD van het betreffende habitattype (tabel 2-1). Een doel waarin zowel oppervlakte als kwaliteit van het habitattype moeten herstellen ligt kritischer (vereist ook meer en zwaardere mitigerende maatregelen) dan een IHD met een behouddoelstelling.
- de afstand van het gevoelige habitattype tot het plangebied (verspreiding). Hoe verder het betreffende habitattype van het plangebied ligt des te minder stikstofdepositie treedt er op (zie berekeningen).

Op grond van het eerste criterium komen van tabel 2-1 de volgende habitattypen/-soorten in aanmerking voor een nadere (globale) analyse:

1. Grijze duinen (kalkarm)
2. Grijze duinen (heischraal)
3. Duinheiden met struikhei
4. Duinbossen (droog)
5. Nauwe korfslak

Het tweede criterium biedt enige ruimte voor Duinbossen, die een behouddoelstelling kennen en waarvan de 'kritische depositiewaarde (hierna KDW)' nagenoeg op hetzelfde niveau ligt als de achtergronddepositiewaarde in 2020. Omdat de achtergronddepositiewaarde verdere daalt (in 2030 onder de KDW waarde van dit habitatype) is de kans op significant negatieve effecten uitgesloten.

Ook Duinheiden met struikhei kent een behouddoelstelling. Ter hoogte van dit habitatype is er een depositie berekend van 8 mol N/ha/jaar. Gezien de gestaag aflopende toename van de achtergronddepositie (in tijdsintervallen van 5 jaar) blijft dit type kritisch voor stikstofdepositie. In een Passende Beoordeling dient naast de ontwikkelruimte die de PAS biedt, tevens gekeken te worden naar cumulatie van effecten als gevolg van andere plannen en projecten in de nabijheid ervan. Beide voornoemde habitatypes kennen een gunstige landelijke staat van instandhouding.

Grijze duinen (kalkarm) kent alleen een behouddoelstelling voor oppervlakte. Dat betekent dat in een stresssituatie extra stikstofdepositie de kans op een significant negatief effect verhoogt, zeker gezien de kloof tussen KDW en achtergrondwaarde stikstofdepositie. Een andere nadelige factor is dat de landelijke staat van instandhouding van dit habitatype (en van alle grijze duinen) zeer ongunstig is. En de planontwikkeling beïnvloedt een behoorlijk groot areaal (zie figuur 2-3) met een stikstoftoename van maximaal 14,5 mol N/ha/jaar.

Heischrale grijze duinen kennen een zeer ongunstige staat van instandhouding en een uitbreidingsdoelstelling voor zowel oppervlakte als kwaliteit. Het derde criterium speelt daarentegen in het voordeel ervan. Het habitatype ligt op ca. 1,5 km van de planontwikkeling en kent een stikstofbijdrage van slechts 0,25 mol N/ha/jaar. Dit is nagenoeg verwaarloosbaar.

Tot slot bevindt de Nauwe korfslak zich in dit Natura 2000-gebied op enige afstand van het plangebied. Hier vindt een stikstofdepositie plaats van enkele mol N/ha/jaar. De Nauwe korfslak wordt in de Nederlandse duinen vaker bij populierachtigen gevonden dan bij andere soorten bomen en struiken. Verder lijkt de soort ook iets vaker aanwezig in de nabijheid van respectievelijk meidoorn, liguster en duindoorn. Onder en nabij naaldbomen en eiken is de soort weinig of niet aanwezig (www.anemoon.org). De geringe stikstofbijdrage heeft op deze biotopen geen effect.

Uit de literatuur (Kooijman *et al.*, 2010) is bekend dat de gevolgen van een verhoogde stikstofdepositie (o.a. vergrassing) op kalkrijke duinen minder ernstig zijn dan voor kalkarme duinen. Kalkrijke duinen worden vooral beneden Bergen aan Zee, dus ter hoogte van het plangebied, aangetroffen. Deze duinen bevatten ook meer ijzer (P vastlegging). Vergrassing in kalkrijke duinen is ook minder sterk, omdat de bodems naast een relatief lage N-beschikbaarheid ook een lage P-beschikbaarheid hebben. Dit nuanceert enigszins de negatieve effecten van de planontwikkeling op Grijze duinen.

4 Conclusie en vervolgstappen

Op grond van de verspreiding van de habitattypen en -soorten binnen Kennemerland-Zuid en hun afstand tot het plangebied, de gevoeligheid voor stikstof van de afzonderlijke habitattypen in het licht van de achtergronddepositie (Δ) en de instandhoudingsdoelen komt naar voren dat:

1. het habitatype Grijze duinen (heischraal) het meest gevoelig is voor stikstof, maar op meer dan 1,5 km van het plangebied (punt 8) voorkomt. Hier vindt een totale stikstofdepositie plaats van 0,25 mol N/ha/jaar. Omdat er een autonome daling optreedt van de achtergronddepositie van stikstof van 70 mol N/ha/jaar tussen 2010 en 2020 is een significant negatief effect op dit habitatype uitgesloten.
2. ook het habitatype Grijze duinen (kalkarm) is gevoelig voor stikstof, maar minder dan heischrale grijze duinen. Ook hier treedt een autonome daling van de achtergronddepositie op in de komende 10 jaar en erna. De effecten van de verkeersaantrekkende werking van het bedrijventerrein beslaan ca. 300 meter aan beide kanten van de N206 en bedragen op die afstand ca. 1 mol N/ha/jaar. Binnen deze contour liggen Grijze duinen (kalkarm) waarop significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten. Omdat dit habitatype wijdverspreid voorkomt in het Natura 2000-gebied zal de belasting op een beperkte schaal plaatsvinden.
3. Voor het habitatype Duinbossen kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten.
4. Voor Duinheide met struikheide bestaat er geen zekerheid dat significant negatieve effecten geheel zijn uit te sluiten. De KDW ligt rond de achtergronddepositiewaarde voor stikstof, die door eventuele cumulatieve effecten alsnog significante effecten oplevert.
5. De habitatsoort Nauwe korfslak is wel gevoelig voor stikstof, maar valt buiten het beïnvloedingsgebied van het bedrijventerrein.

Op grond van de effectanalyse kan worden geconcludeerd dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid door de ontwikkelingen van het bedrijventerrein en de verkeersaantrekkende werking kunnen worden aangetast. Dit betekent dat significante negatieve effecten op een aantal stikstofgevoelige habitattypen niet kunnen worden uitgesloten.

Deze Voortoets geeft geen zekerheid dat het bedrijventerrein op grond van de Natuurbeschermingswet zondermeer doorgang kan vinden. Om die zekerheid wel te verkrijgen zal er nader onderzoek moeten worden verricht in de vorm van een Passende beoordeling.

Voor de reductie en/of mitigatie van de stikstofbijdrage van het plan bedrijventerrein Delfweg dient nader onderzoek plaats te vinden in overleg met de gemeente Noordwijkerhout. Op voorhand adviseren wij om de onderstaande aspecten nader te beschouwen:

1. Aansluiten op de herstelstrategieën uit het PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) en maatregelen uitvoeren die aansluiten bij de herstelstrategie voor Grijze duinen (kalkarm) en Duinheiden met struikheide (in overleg met beheerder van het Natura 2000-gebied);
2. In het geval van Duinheiden met struikheide dient er ook gekeken te worden naar projecten in de omgeving met mogelijk cumulatieve effecten.
3. Fasering in de uitvoering van invulling van het bedrijventerrein (in planperiode van 10 jaar). Bij planvorming zal niet direct het gehele terrein worden bebouwd;
4. Start van ontwikkeling/ invulling van bedrijventerrein. In het zuiden van het terrein starten betekent het ontlasten van het Natura 2000 gebied wat betreft stikstofdepositie;
5. Toename van verkeer c.q. verplaatsen van verkeer. Door het bundelen van bedrijfsactiviteiten op het terrein aan de Delfweg zullen elders (in de gemeente Noordwijkerhout) de verkeersbewegingen afnemen door de bedrijfsverplaatsing;
6. Beschouwen van het habitatype Kalkarme grijze duinen. Hoe liggen deze er nu bij, wat is er nodig om de kwaliteit te verbeteren, e.d.;

7. Verkeersbewegingen zijn op basis van CROW-normen bepaald. Met maatwerk gericht op het type bedrijf dat zich hier vestigt kan een ander beeld ontstaan;
8. Route van het verkeer bepalen. Gaat er meer verkeer over de N206 in de richting van Noordwijkerhout (van het Natura 2000-gebied af) of juist richting het noorden langs het Natura 2000-gebied?;
9. Verkeersbewegingen op de N206 als autonome informatie beschouwen. Neemt het totale verkeer op de N206 in de nabije toekomst af? Naast de projectbijdrage dient de autonome ontwikkeling als gevolg van de verkeersbijdrage in beeld te worden gebracht. Een afname hiervan (als gevolg van het schoner worden van het verkeer) biedt mogelijk de ruimte om de projectbijdrage van stikstofdepositie te verevenen.

Voor de nadere bestudering van het aspect stikstofdepositie kunnen wij, in overleg met alle partijen, een aanvullend voorstel doen voor de aanpak, planning en kosten.

Geraadpleegde bronnen

- Van Dobben *et al.*, Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Wageningen, Alterra, Alterrapport 1654, 2008.
- Rijkswaterstaat DVS. Quickscan invloed stikstofdepositie rijkswegenprojecten op Vogel- en habitatrictlijnsoorten en Beschermd Natuurmonumenten. 24 januari 2011.
- Annemieke Kooijman, Arjan van Hinsberg, Erik Noordijk, Mark van Til en Casper Cusell, Stikstofdepositie in kalkrijke en kalkarme duinen: gaat het wel goed? De Levende Natuur, jaargang 111, nummer 4, 2010.
- Ministerie van EL&I. Gebiedendatabase Natura 2000 van Kennemerland-Zuid.
- Ministerie van EL&I, Ontwerpbesluit Kennemerland-Zuid, januari 2007.
- Planbureau voor de Leefomgeving. Grootschalige Concentratiekaarten Nederland (Depositiekaarten), 2010 (www.pbl.nl).
- Provincie Noord Holland, Atlas Natura 2000 Kustgebieden van Noord-Holland (concept), juni 2010

Bijlage 1: Natuurwetgeving

De planlocatie ligt tegen Kennemerland-Zuid dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Hieronder volgt aan algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door specifiek de Natuurbeschermingswet.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming omvat de beschermde natuurmonumenten (aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998) en de Speciale Beschermingszones (SBZ/Natura 2000), aangewezen in het kader van de Vogel- en/of de Habitatrictlijn. De gebiedsbescherming van N2000 is sinds oktober 2005 volledig geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet'98).

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Een vergelijkbare bescherming kent de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het beschermingsregiem hiervan is opgenomen in de Nota Ruimte (2004). De bescherming van de EHS is niet in wetgeving vastgelegd, maar vindt plaats via het bestemmingsplan. De EHS valt niet onder de Nbwet '98.

De bescherming gaat uit van een 'nee, tenzij'- regime. Het beleid is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, rekening houdend met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn.

Binnen en in de nabijheid van EHS-gebieden zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Als er echter geen reële alternatieven aanwezig zijn én er is sprake van groot openbaar belang kan het project doorgaan als de schade zo veel mogelijk wordt verzacht en de resterende schade wordt gecompenseerd.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook buiten de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied.

Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

Natuurbeschermingswet 1998

De nieuwe natuurbeschermingswet heeft een lange voorbereidingstijd gehad. Na veroordeling door het Europese Hof, omdat Nederland de verplichtingen tot implementatie van het toetsingskader in nationale wetgeving niet adequaat had uitgevoerd, is de wet gewijzigd. De gewijzigde wet is sinds per 1 Oktober 2005 geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. Binnen de nieuwe wet is geregeld dat gebieden slechts één status krijgen. Gebieden die nu speciale beschermingszone zijn en natuurmonument behouden na inwerkingtreding van de wet alleen de N2000 status. Binnen drie jaar na inwerkingtreding van de wet moeten voor deze beschermde gebieden verplicht binnen drie jaar beheersplannen worden opgesteld, waarin wordt aangegeven wat de beoogde resultaten zijn voor behoud en herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dieren en planten in een gunstige staat van instandhouding in dat gebied, mede in samenhang met het bestaande gebruik in dat gebied. Voor handelingen en projecten in overeenstemming met een goedgekeurd beheersplan geldt geen vergunningplicht meer, onder voorwaarde dat de instandhoudingdoelen niet worden geschaad.

Voor Natura 2000 is een afwegingenkader opgesteld om handelingen en projecten aan te toetsen die schade kunnen doen aan de soorten die in de aangewezen N2000-gebieden beschermd moeten worden. Dit afwegingenkader is bekend als de Habitattoets. Het afwegingenkader gaat uit van het voorzorgprincipe, het zogenaamde nee-tenzij beginsel.

De Habitattoets vergt van initiatiefnemers dat zij zich vooraf verzekeren dat projecten of handelingen geen significante schade kunnen toebrengen aan de instandhoudingdoelstellingen van N2000. Dit geldt zowel voor plannen en projecten binnen de grenzen van N2000-gebieden als daarbuiten. De richtlijnbepalingen kennen dus externe werking. In de oriëntatiefase/vooroverleg moet beoordeeld worden of van een project negatieve effecten te verwachten zijn. Als met zekerheid is vast te stellen dat geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op zullen treden, is voor de uitvoering van de plannen geen vergunning nodig. Indien die zekerheid op voorhand niet verkregen kan worden, zal een toets uitgevoerd moeten worden om de omvang van de negatieve effecten te bepalen. Indien blijkt dat er geen kans op significante negatieve effecten aanwezig is, kan volstaan worden met een Verslechteringstoets. Hierbij hoeven alleen de effecten van de voorgenomen plannen meegewogen te worden. Als geen of aanvaardbare verslechtering optreedt kan een vergunning verleend worden. Als het niet uit te sluiten is dat er een kans op significant negatieve effecten aanwezig is, moet een passende beoordeling uitgevoerd worden.

Een passende beoordeling is er op gericht om, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake en met benoeming van lacunes in kennis, alle aspecten van het project of een andere handeling- die op zichzelf of in combinatie met andere activiteiten of plannen- de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, te inventariseren.

Blijkt uit een passende beoordeling dat de zekerheid van afwezigheid van significant negatieve gevolgen niet kan worden verkregen, dan resulteert het nee-tenzij in passende maatregelen, wat kan inhouden dat toestemming aan het plan wordt onthouden. Slechts indien met het plan een dwingende reden van groot openbaar belang is gemoeid, bij gebrek aan alternatieven voor de doelen van het plan en na compensatie van de natuurwaarden die verloren gaan, geven overheden toestemming. En dan nog nadat de Europese Commissie is geconsulteerd. De compensatie dient voorafgaand aan het initiatief plaats te vinden en in omvang en kwaliteit zodanig dat de samenhang in Natura 2000 gewaarborgd blijft.

Bijlage 2: Verspreidingskaarten habitattypen Kennemerland-Zuid

